

รู้ไหม...คุณกำลังเป็นมะเร็งเอ็มเอ็ม...??

คุณเคยมีอาการเหล่านี้หรือไม่ ปวดหลัง เลือดน้อย โปรตีนในเลือดผิดปกติ....คุณรู้หรือไม่ว่าอาการเหล่านี้บ่งบอกว่า คุณเป็นมะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดมัลติไมโยมา...???

มะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดมัลติไมโยมา (Multiple Myeloma) ยังไม่มีชื่อภาษาไทยแต่ทางการแพทย์เรียกสั้น ๆ ว่า เอ็มเอ็ม ซึ่งเป็นมะเร็งเม็ดเลือดขาวที่พบมากเป็นอันดับ 3 ในกลุ่มของมะเร็งเม็ดเลือดขาวทั้งหมดที่พบในคนไทย

เอ็มเอ็มพบมากในวัยผู้ใหญ่เฉลี่ยประมาณ 60 ปี แต่ก็มีพบบ้างในผู้ป่วยที่อายุต่ำกว่า 40 ปี คิดเป็น 5-10% จากสถิติในสหรัฐอเมริกาผู้ป่วยโรคนี้นายใหม่อยู่ที่ 15,000 คนต่อปี ส่วนประเทศแถบ เอเชียจะพบน้อยมาก เคยพบในประเทศสิงคโปร์และเกาหลี ส่วนในไทยยังไม่มีการบันทึกไว้

แต่จากฐานข้อมูลล่าสุดของโรงพยาบาลศิริราช พบว่ามีผู้ป่วยใหม่ด้วยโรคนี้นี้ประมาณ 40-50 คน สัดส่วนจะพบในผู้ชายใกล้เคียงกับผู้หญิง และผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40-70 ปี

เอ็มเอ็มเกิดจากความผิดปกติในการแบ่งตัวของพลาสมาเซลล์ ซึ่งมีต้นกำเนิดจากไขกระดูก มีการสร้างโปรตีนที่ผิดปกติในเลือด (Monoclonal protein หรือ เอ็มโปรตีน) ซึ่งวิธีที่เราจะตรวจพบโรคนี้ได้ ต้องเป็นการตรวจแยกโปรตีนในห้องปฏิบัติการ ในระยะแรกผู้ป่วยแทบไม่รู้สึกตัวเลยว่าได้เป็นมะเร็งแบบเอ็มเอ็ม เพราะอาการเบื้องต้นของโรคนี้นั้นมีประการเดียวคือ อาการซีด และโลหิตจางเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งเป็นการยากที่จะวินิจฉัยโรคให้ถูกต้อง เพราะภาวะเลือดจางเกิดได้จากหลายสาเหตุ ทั้งเรื่องอาหารการกิน การพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ

ดังนั้นส่วนใหญ่ว่าจะรู้ว่าถูกมะเร็งเอ็มเอ็มเล่นงานเข้าให้ ก็ต้องลงกลามเข้าระยะที่ 2 หรือ 3 ที่มีอาการโลหิตจาง ปวดกระดูก กระดูกพรุน กระดูกหัก แคลเซียมในเลือดสูงซึ่งก็เป็นระยะที่การรักษาถือว่าทำได้ยากแล้ว

ผู้ป่วยจะถูกส่งไปแผนกออร์โธปีดิกส์ หรือด้านกระดูกก่อน เพราะอาการที่แสดงออกจะเป็นอาการปวดตัว ปวดหลัง กระดูกพรุน กระดูกทรุด กระดูกหัก กว่าจะรู้สาเหตุที่แท้จริงก็กินเวลานานพอสมควร

สาเหตุของโรคนี้นี้ยังไม่สามารถระบุได้แน่ชัดว่ามีปัจจัยอะไรบ้าง ไม่ได้ติดต่อกันทางกรรมพันธุ์ เว้นแต่มีสมมุติฐานว่าในพื้นที่ที่มีกัมมันตภาพรังสีมาก เช่นในพื้นที่ที่เคยทดลองนิวเคลียร์ หรือที่เคยถูกระเบิดนิวเคลียร์ จะมีสัดส่วนของอัตราผู้ป่วยโรคนี้นี้มาก จึงพออนุมานได้ว่ากัมมันตภาพรังสีมีผลเป็นปัจจัยหนึ่งของการเกิดโรค

ตามธรรมชาติ "พลาสมาเซลล์" จะทำหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ร่างกาย แต่เมื่อป่วยเป็นโรคเอ็มเอ็ม พลาสมาเซลล์จะถูกเปลี่ยนให้เป็นเซลล์มะเร็งและไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันได้ตามปกติ แต่จะสร้างเอ็มโปรตีน พร้อมกับหลังสารเคมีที่ผิดปกติออกมา ทำให้เกิดความผิดปกติต่อไขกระดูก และอวัยวะอื่น ๆ ของร่างกาย เกิดภาวะโลหิตจาง อ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย เลือดแข็งตัวช้า โปรตีนในเลือดเพิ่มสูงขึ้น ทำให้

ไตวาย ชาบวม ซีด กระดูกถูกทำลาย กระดูกพรุน กระดูกหัก ปวดกระดูก เกิดการยุบตัวของไขสันหลัง แคลเซียมในเลือดสูงขึ้น เกิดภาวะขาดน้ำ อ่อนเพลีย ซึม สับสน มีอาการท้องผูก การสร้างภูมิคุ้มกันของร่างกายลดลง และติดเชื้อง่าย

ส่วนใหญ่สาเหตุหลักของการเสียชีวิตของผู้ป่วยโรคนี้นี้คือจากการติดเชื้อเนื่องจากภาวะภูมิคุ้มกันร่างกายอ่อนแอ และภาวะโลหิตจางเกล็ดเลือดต่ำและเลือดออกในสมอง

อย่างที่บอกแล้วว่า กว่าจะรู้ว่าเป็นมะเร็งแบบเอ็มเอ็มก็อยู่ในระยะ 2 หรือ 3 ซึ่งถือว่าเป็นระยะโรคที่ค่อนข้างอันตรายแล้ว ปัจจุบันการรักษาโรคนี้นั้นมีอยู่สองวิธี คือการให้เคมีบำบัด ซึ่งเป็นวิธีที่ใหม่มากที่สุด และอาจมีการฉายแสงร่วมด้วยเพื่อลดความเจ็บปวดจากอาการปวดกระดูก

สำหรับยาเคมีบำบัดที่ให้จะมีอยู่หลายสูตร แพทย์ผู้เชี่ยวชาญจะจัดสูตรยาตามอาการป่วยของโรค และในขณะนี้ได้มีการพัฒนายาเคมีบำบัดสูตรต่าง ๆ เพื่อให้ลงตัวเหมาะสมกับคนไข้ และออกฤทธิ์มีประสิทธิภาพในการกำจัดโรคมามากที่สุด ต่างจากในอดีตที่มีเพียงยากินเท่านั้น

อีกวิธีหนึ่งคือการปลูกถ่ายไขกระดูก แต่ไม่ค่อยได้รับความนิยมเท่าวิธีแรก เพราะมีความเสี่ยงในช่วง 6 สัปดาห์แรกในการปลูกถ่ายค่อนข้างมาก และเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง แต่ข้อดีคือหากร่างกายตอบสนองกับวิธีการรักษา จะช่วยสามารถยืดอายุผู้ป่วยให้อยู่ยาวนานขึ้นได้

เอ็มเอ็มเป็นโรคที่ป้องกันได้ยากโรคหนึ่ง เพราะเราไม่รู้จักเกิดขึ้นเมื่อไหร่ ทุกวันนี้ยังไม่มียาหรือวิธีการรักษาที่ป้องกันการเกิดโรค เราจะทำได้เพียงแค่ร่างกาย คือตรวจเลือดทุกปีหรือทุก 6 เดือน หากเกิดภาวะซีดหรือโลหิตจางก็ให้สงสัยเอาไว้ก่อนและรีบมาพบแพทย์ จะเป็นทางป้องกันที่ดีที่สุด

เราจะรักษาโรคนี้นี้ได้อย่างไร....? หากคำตอบได้ในงานเสวนา "ความรู้เกี่ยวกับมะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดมัลติไมโยมา ครั้งที่ 2" โดยชมรมแพทย์เพื่อการศึกษามะเร็งมัลติไมโยมาประเทศไทย ในวันที่ 28 มิ.ย. นี้ เวลา 12.30-15.30 น. ณ ห้องบอลรูม 1 โรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัลงานนี้ฟรีสำรองที่นั่งที่ 0-2886-5656, 08-6787-3699.

นภาพร พานิชชาติ